

антропологічну перспективу культурної трансляції досвіду, однак під дією повсякденних стереотипів та тривалої “політико-ідеологічної інженерії”²⁸ редукується до проекту такого собі “педагогічного монологу” засобами художнього слова, де дитина — об’єкт впливу, а не суб’єкт розвитку);

— *маргінальна* (потребує додаткового обґрунтування та нових, ще не відрефлексованих координат: “тип культури /тип естетичної свідомості; “література /не-література”; “літературне буття /буття книги”²⁹ тощо).

Відтак зрозуміти *міфічну* природу літературознавчого погляду на радикальний рецептивно зорієнтований проект — дитячу літературу — означає зробити перший крок у спробі думати про неї “інакше, ніж думав дотепер” (М.Фуко). Отже, справа не в самих лише термінах, а й у *інших* принципах підходу до цього феномену, коли надто абстрактне й водночас редуктивне — дихотомічне, антиномне — бачення множини літературних явищ змінюється на багатомірну картину художнього буття, коли стає зрозумілим, що протилежності здебільшого уявні й не абсолютні, а історично, культурно зумовлені. Зрештою, коли головна увага спрямовується до пошуку онтологічних, інтертекстуальних зв’язків лише функціонально різних естетичних форм і ширше — до проблеми *смыслеутворення* в культурі, пов’язаного з можливостями й межами понятійного мислення в його розповідному режимі — творенні, вживанні та репродукуванні. Оскільки остання проблема є головною для наратології як методології постпозитивізму³⁰, можливо, саме цій дисципліні судилося стати ангажементом сучасності, тією *vis polemica*³¹ культурної феноменології, самою літературною теорією, знаменуючи перемир’я в демонічному протистоянні (А.Компаньон) теорії здоровому глуздові. Але це, очевидно, вже зовсім *інша* історія, тобто — *нова* літературознавча теорія.

м.Тернопіль

²⁸ Добренко Е. Формовка советского читателя. Социальные и эстетические предпосылки рецепции советской литературы. — СПб., 1997. — С.74–78.

²⁹ Славова М. Попелюшка літератури. Теоретичні аспекти літератури для дітей — К., 2002. — С.14.

³⁰ Брокмейер Й., Харре Р. Нарратив: проблемы и обещания одной альтернативной парадигмы // Вопросы философии. — 2000. — № 3. — С. 36–37.

³¹ Компаньон А. Демон теории. — М., 2001. — С.18.

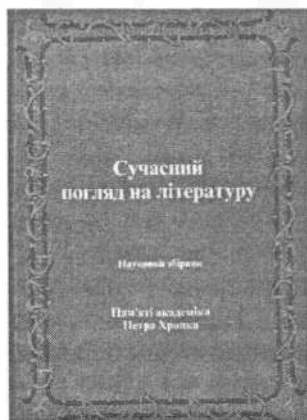
КРИТИКА. — 2004. — ЧИСЛО 11.

Григорій Грабович аналізує передвиборні політичні технології. Богуміла Бердиховська розглядає перший тур президентських виборів як ініціацію українського виборця і дні ганьби української журналістики. Володимир Кампо висвітлює стосунки народу і влади та перспективи виборів як можливості “стати країною класичної демократії з соціально зорієнтованою ринковою економікою” чи політичної “білорусизації” України. Андрій Репа висвітлює проблеми українського лібералізму, соціальної системи і глобалізаційних процесів у контексті чужих соціологічних досліджень. Анджей Пачковський з’ясує ставлення поляків до свого минулого. Валер Булгаков аналізує феномен “лукашенківщини”, а Ігор Торбаков — новітнього імперіалізму, зіставляє досвід США і Росії. Друкується інтерв’ю з Чеславом Мілошем. Богдан Осадчук подає спомини про Єжи Гедройця, Чеслава Мілоша і Яцека Куроня. Ярослав Ісаєвич і Андрій Портнов друкують посмертну згадку про історика Лева Біласа, Володимир Поліщук — про передчасно померлого літературознавця Сергія Бабича.

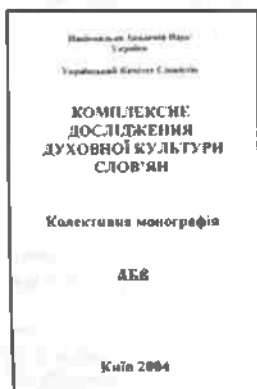
Наші презентації

Сучасний погляд на літературу: Зб. наук. праць. Вип.9. Пам'яті акад. Петра Хропка. — К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. — 318 с.

Черговий збірник містить наукові праці докторантів, аспірантів та колеґ акад. П.Хропка з Національного педагогічного університету ім. М.Драгоманова. В них репрезентуються давня і класична література, аналіз суперечливих явищ ХХ ст., вводяться в ужиток науковців маловідомі архівні матеріали. Збірник відкривається статтею С.Кіраля "Людина, вчений, педагог" про відомого літературознавця та автобіографією П.Хропка "Я молодий, бо з молодими!" (Життєпис Петра Хропка, написаний ним самим)".

Комплексне дослідження духовної культури слов'ян. Кол. монографія / Упоряд. В.О.Захаржевська. — К., 2004. — 168 с. / НАН України, Український Комітет Славістів.

Як зазначається в передмові до видання, дослідження ду-

ховного світу слов'янства потребує інтеграції різних гуманітарних галузей. У колективній монографії висвітлюються аспекти лінгвістичного, філологічного, історичного, культурологічного, музикознавчого дослідження духовного світу слов'янства як цілісної проблеми. Це дослідження орієнтується на взаємодоповнювальність цих галузей, об'єднаних навколо логоцентричної вісі.

Ігор Бондар-Терещенко. Текст 1990-х: герої та персонажі. — Тернопіль: Джура, 2003. — 208 с.

У вибраних літературно-критичних есеях розглядаються різнобічні тенденції літературного процесу 1990-х років, представлено його провідні та другорядні постаті. Автор пропонує оригінальне бачення соціокультурного побутування кінця минулого століття. "Подібно до тих ловців з "Хозарського словника" М.Павича, які по чужих снах вибирували тіло Бога, автор сих рядків намагався вицупити тіло Тексту з метаболізму своєї епохи", — зазначає сам І.Бондар-Терещенко.

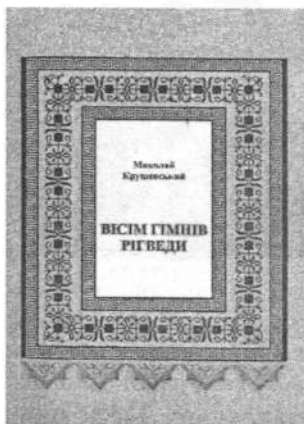
Петро Сорока. Голос із притвору.
Денники-нічники 2003 року. —
 Тернопіль: Джюра, 2004. — 148 с.

Під однією палітуркою публікуються дві різні книжки. "Голос із притвору" — медитативні роздуми над сутністю людського життя та призначенням людини, питаннями віри і становлення душі. "Приборкання намальованого вітру" —

літературні нотатки, реакція, за словами автора, "всєїдного читача", що живе у стихії літератури й не мислить себе поза нею. Видання присвячене Ю.Гудзю.

Миколай Крушевський. Вісім гімнів Рігведи / Упоряд., вст. ст., додатки З.О. Пахолок. — Луцьк: Вид-во "Волинська мистецька агенція "Терен", 2004. — 137 с.

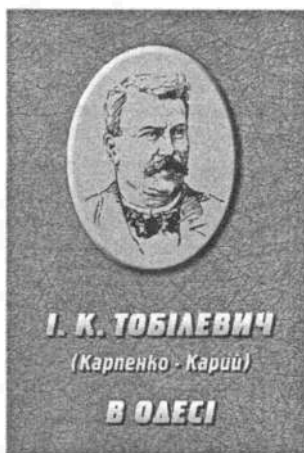

Це видання — перше ґрунтовне дослідження, яке простежує історію вивчення, потрактування й перекладання пам'ятки давньої індійської літератури. у вступній статті З. Пахолок "Від замовлянь до Рігведи" описані

основні етапи роботи видатного мовознавця М.Крушевського над перекладом та представлена історія вивчення пам'ятки європейською орієнталістикою. Переклад "Восьми гімнів Рігведи" поданий згідно із сучасними нормами правопису і доповнений коментарями.

І.К.Тобілевич (Карпенко-Карий) в Одесі. *Бібліографічний покажчик / Упоряд. О.Г.Нуньєс, О.І.Кравченко.* — Одеса, 2004. — 171 с.

У покажчику в хронологічному порядку зафіксовано авторські виступи, а також найважливіші події, епізоди і факти, пов'язані з перебуванням І.Тобілевича (Карпенка-Карого) в Одесі, зареєстровано прижиттєві й посмертні публікації його художніх творів в Одесі, листи, написані ним у цьому місті, спогади сучасників про його перебування в Одесі та ін. Описано всі публікації про драматурга, які вийшли з-під пера одеських літературо- і театрознавців. Передмова Р.Пилипчука.

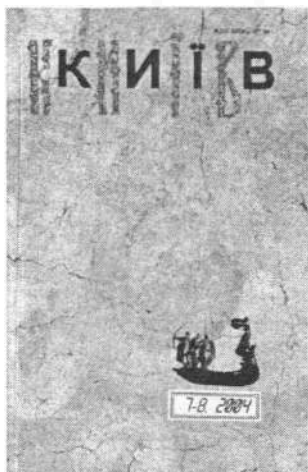
СУЧАСНІСТЬ. — 2004. — № 7–8.

Художня література представлена романом-новелою "Вургун" Івана Андрусика, поезіями Мар'яни Савки та Юрка Покальчука. У рубриці "Літературознавство" надруковано статті Івана Дзюби "Бог, релігія, Церква в житті і творчості Шевченка" та Марка Павлишина "Дванадцять обручів Андруховича, або Туга за серединою". У рубриці "Суспільне життя" з роздумами виступають Сергій Грабовський ("Українці: державна нація чи мешканці культурного гетто?"), Ігор Лосев ("Українці: внутрішня діаспора?"), Юрій Шаповал

(“Польсько-українські взаємини під час Другої світової війни: потенціал взаєморозуміння і баланс ненависті”). Надруковано також статті Дмитра Стуса “Свій поміж своїх, чужий поміж чужих”, Романа Трача “Нігілізм як виклик”, бесіду Миколи Зимомрі з Анною-Галею Горбач.

КИЇВ. — 2004. — №7–8.

Публіцистика представлена статтями Володимира Стадниченка “Вінчання людини і природи” та Євгена Яценка “Дещо про інстинкт”, проза — романом Анатолія Мороза “Притча про Мутанта”, поезія — віршами Володимира Коломійця,

Лесі Клименко та В'ячеслава Острозького. Надрукована також п'єса Віктора Положія “Совки розлучаються” (переднє слово “Жив-був Положій” Віктора Баранова). Із критичними статтями виступають Анатолій Дімаров (“І нічого, крім правди”), Михайло Слабошпицький (“Тризе, або Таємниця творчості”), Ярослав Голобородько (“Симфонія ноуменів Григорія Гусейнова”) та Валентина Соболь (“Воля до чину”). Євген Баран рецензує “Блокноти” В.Брюггена, Анатолій Камінчук — збірку поезій “Зелений літопис” О.Довгого; Віра Кульова розповідає про тернистий шлях Степана Олійника, Іван Гнатюк публікує листи Бориса Харчука.

ВСЕСВІТ. — 2004. — № 7–8.

Рік Японії у “Всесвіті” триває. Японська література представлена середньовічною поезією, романом Нацумо Сосекі “Серце”. Хіно Такао виступає із статтею “Леся Українка і Японія: аспекти нового прочитання”, Віктор Першин із статтею “Пам'ять кольору смутку” про Василя Ярошенка, Олександр Бондар продовжує знайомити з культурними традиціями японців.

Надруковано у журналі також вірші Посла Іспанії в Україні Луїса Гомеса де Аранди, повість чилійського письменника Луїса Сепульведи “Щоденник сентиментального кілера”, оповідання трьох письменниць-африканерок.

УКРАЇНСЬКА МОВА Й ЛІТЕРАТУРА В СЕРЕДНІХ ШКОЛАХ, ГІМНАЗІЯХ, ЛІЦЕЯХ ТА КОЛЕГІУМАХ. — 2004. — №3.

У рубриці “Наука — школі” вміщено статті Андрія Гурдуза “Міф і міфологічний фактор у літературі (загальнотеоретичні проблеми студіювання)”, Григорія Клочека “Опозиція чи традиція (Про деякі закономірності переходу реалізму в модернізм)”,

Світлани Куранової “Загальнодискурсивні особливості газетної статті”. Микола Суліма в рубриці “Наш довідник” розповідає про місце Терпила в “Наталці Полтавці” І.Котляревського, Галина Корицька аналізує “Дрібні оповідання” Адріана Кашченка, Інна Родіонова досліджує числовий символічний код у поетичному просторі М.Драй-Хмари, Марія Лаврусенко пише про трипільський світ у художньому осмисленні Докії Гуменної (на матеріалі повісті “Велике Цабе”). Світлана Сичок розповідає про Всеукраїнську наукову ювілейну конференцію “Тарас Шевченко: загальнолюдські та національні виміри творчості”.

Підготувала І.Хазіна
Слово і Час. 2004. №12

Робочими мовами Конгресу є українська, англійська, німецька, польська, російська. Якщо учасники сесії або круглого стола мають намір проводити роботу іншою мовою, просимо зазделегідь повідомити Оргкомітет.

Особи, які зацікавлені взяти участь у роботі VI Міжнародного Конгресу українців, мають виповнити апікаційні форми, розміщені на веб-сторінці Міжнародної Асоціації українців (адреса сторінки: <http://www.mau.org.ua/2005/announcement.html>; апікаційні форми подаються навіть у тому випадку, коли особа не збирається виголосити доповідь).

Особи, які пропонуватимуть сесію або круглий стіл, окрім апікаційної форми мають подати заявки, відповідно на сесію або круглий стіл, які також розміщені на веб-сторінці в Інтернеті.

Особи, які бажають виголосити доповідь, але поки що не стали учасниками сформованої сесії або панелі, мають подати інтернетівську заявку на окрему доповідь.

Письмова заявка на адресу:

Олександр Іванович Петровський,
вчений секретар Національної асоціації українознавців
вул. Грушевського, 4, кімн. 524
Київ-1 Україна 01001
Тел./факс: (+380-44)-229-7650
E-mail: marina.yur@ukrpost.net

КРИТИКА. – 2004. – ЧИСЛО 9–10.

Число присвячене сучасній Польщі. Юрій Андрухович висвітлює стереотипи ставлення українців до поляків і росіян, росіян до поляків і українців. Оля Гнатюк наголошує на потребі історичних дискусій про недавнє минуле й сучасне Польщі. Микола Рябчук аналізує прихильне й неприхильне ставлення сучасних польських політиків до перспектив України на шляху становлення громадянського суспільства та євроінтеграції. Єжи Єдліцький розглядає історію Польщі як периферії європейської

цивілізації. Марцін Круль аналізує випробування, здобутки й проблеми польської демократії після 1989 р. Анджей Менцель і Єжи Шацький висвітлюють проблему польської національної ідентичності та її концепції. Томаш Кізуальтер розглядає питання історичної зумовленості нинішніх подій та явищ, роль і місце історичної традиції у формуванні новітнього суспільства. Павел Спєвак аналізує осмислення досвіду тоталітаризму польською інтелігенцією та подолання "туги за ПНР". Томаш Стрикєк представляє українському читачеві польські підручники з історії, а Наталя Яковенко – сучасну польську історіографію. Станіслав Берєсь журиться за тим, що в сучасному польському письменстві "книжок багато, шедеврів мало". Веслав Мислівський розмірковує про польську селянську культуру. Ігор Стокфішевський пропонує фрагмент про сучасну польську поезію. Юрко Прохасько подає роздуми про нещодавно померлих Чєслава Мілоша і Яцєка Куроня.